

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ**

Υπεύθυνη ομάδας Αρχαίων Ελληνικών: ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΧΑΝΤΖΟΥΛΗ
Επιμέλεια διαγωνίσματος: ΕΡΑΤΩ ΠΑΝΤΕΛΗ

1. Όταν έφτασε η Πάραλος τη νύχτα, στην Αθήνα διαδιδόταν η συμφορά και ο θρήνος από τον Πειραιά διαμέσου των μακρών τειχών έφτανε στην πόλη, καθώς ο ένας το έλεγε στον άλλο. Γι' αυτό εκείνη τη νύχτα κανείς δεν κοιμήθηκε, όχι μόνο γιατί θρηνούσαν αυτούς που χάθηκαν, αλλά πολύ περισσότερο ακόμη οι ίδιοι τους εαυτούς τους, επειδή νόμιζαν ότι θα πάθουν όσα έκαναν στους Μηλίους, που ήταν άποικοι των Λακεδαιμονίων, αφού τους υπέταξαν ύστερα από πολιορκία, και στους κατοίκους της Ιστιαίας και της Σκιώνης και της Τορώνης και της Αίγινας και σε άλλους πολλούς από τους Έλληνες.

2. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα ο Ξενοφώντας περιγράφει με κινηματογραφικό τρόπο, σε χρόνο παρατατικό (έλεγετο) και με μετοχές ενεστώτα (παραγγέλλων, πενθοῦντες, νομίζοντες) την αναγγελία της συμφοράς και τις πρώτες εντυπώσεις που προκάλεσε στους Αθηναίους. Το γεγονός της καταστροφής στους Αιγός ποταμούς έγινε γνωστό πρώτα στον Πειραιά, όταν κατέφτασε τη νύχτα η Πάραλος, το ιερό πλοίο των Αθηναίων. Από τον Πειραιά, που τότε ήταν ενωμένος με την Αθήνα με τα μακρά τείχη, η είδηση διαδόθηκε πάρα πολύ γρήγορα καθώς ο ένας πολίτης τη μετέφερε στον άλλον. Μόλις, λοιπόν, έγινε γνωστή η συντριβή των Αθηναίων στους Αιγός ποταμούς οι πολίτες άρχισαν να θρηνούν και κανένας τους δεν κοιμήθηκε εκείνη τη νύχτα. Οι Αθηναίοι θρηνούσαν αφενός για τους συμπολίτες τους που έχασαν τη ζωή τους, αλλά πολύ περισσότερο για τους ίδιους, διότι θεώρησαν δεδομένο πως, μόλις οι Σπαρτιάτες και οι σύμμαχοί τους καταλάβουν την πόλη, θα τους τιμωρήσουν πολύ σκληρά. (ενδεικτική απάντηση ΙΕΠ).

3. Την επόμενη ημέρα (τῇ δ' ὑστεραίᾳ), μετά την αναγγελία της είδησης, συγκαλείται η Εκκλησία του Δήμου και παίρνει έκτακτα μέτρα. Είναι προφανές ότι μετά τις πρώτες εντυπώσεις οι Αθηναίοι συνέρχονται και δραστηριοποιούνται. Πιο συγκεκριμένα, αντιμέτωποι με την επικείμενη πολιορκία της πόλης τους κι από τη θάλασσα πλέον, αποφασίζουν να φράξουν τα λιμάνια της πόλης επιχωματώνοντας την είσοδό τους, ώστε να αποφύγουν ενδεχόμενη απόβαση του εχθρικού στρατού, αφήνοντας μόνο

ένα σε λειτουργία για την εξυπηρέτηση των δικών τους πλοίων. Συνάμα, αποφασίζουν την επισκευή των τειχών, ώστε να μην υπάρχουν σε αυτά ευάλωτα σημεία, με την παράλληλη εγκατάσταση φρουρών για την αποτελεσματικότερη φύλαξη της πόλης. Τέλος, πέρα από τις βασικές αυτές ενέργειες, αποφασίζουν να προβούν και σε όλες τις επιμέρους προετοιμασίες για την αντιμετώπιση της πολιορκίας. Η χρήση των απαρεμφάτων με το πολυσύνδετο σχήμα «ἔδοξε... ἀποχῶσαι... καὶ εὐτρεπίξειν, καὶ...ἐφιστάναι, καὶ... παρασκευάζειν» που δηλώνουν τις παραπάνω αποφάσεις της Εκκλησίας, αποδίδουν τη δραστηριότητα μετά την απελπισία και τον θρήνο. Γνωρίζουν, άλλωστε, οι Αθηναίοι πως αν δεν δράσουν σύντομα, θα αποτελέσουν έναν εύκολο στόχο για τους Σπαρτιάτες και δεν θα είναι σε θέση να διαπραγματευτούν καλύτερα τους όρους υπό τους οποίους θα αναγνωρίσουν τη νίκη των αντιπάλων τους. (ενδεικτική απάντηση ΙΕΠ)

4. Οι Αθηναίοι, έχοντας υποστεί μια συντριπτική ήττα, αντιλαμβάνονται για πρώτη φορά πώς είναι να βρίσκεται κανείς στη μειονεκτική θέση του ηττημένου. Κατανοούν, δηλαδή, πώς ένιωθαν οι πολίτες όλων εκείνων των πόλεων που οι ίδιοι αντιμετώπισαν με αδικαιολόγητη σκληρότητα, όταν βρίσκονταν στο απόγειο της στρατιωτικής τους ισχύος. Συνειδητοποιούν, έτσι, πως κινδυνεύουν να αντιμετωπιστούν με τον ίδιο τρόπο, τώρα που είναι ανίσχυροι, λαμβάνοντας την τιμωρία που τους αναλογεί για την υπεροπτική και απάνθρωπη στάση τους. Πιο συγκεκριμένα, όπως αναφέρει ο ίδιος ο Θουκυδίδης, είχαν υποτάξει την Εύβοια, ρυθμίζοντας εκείνοι την πολιτική κατάσταση των εκεί πόλεων, ενώ ειδικά στην Ιστιαία έδωξαν όλους τους κατοίκους από την πόλη και την κράτησαν υπό το δικό τους έλεγχο. Ακόμη χειρότερα, είχαν σφάξει τους άνδρες κατοίκους της Μήλου και της Σκιώνης και είχαν πουλήσει ως δούλους τα παιδιά και τις γυναίκες των πόλεων αυτών, αδιαφορώντας πλήρως για τις καταστροφικές συνέπειες των όσων έκαναν. Όπως φαίνεται και στο μεταφρασμένο κείμενο, η Αθήνα συμπεριφερόταν με αλαζονεία και απανθρωπιά επιβάλλοντας το δίκαιο του ισχυρού απέναντι στα μικρά, ανίσχυρα κράτη χρησιμοποιώντας συχνά ακραία βία (σήμερα θα τα ονόμαζε κανείς «εγκλήματα πολέμου»), προκειμένου να εξυπηρετήσει τους σκοπούς της. Όταν, λοιπόν, κυριεύσαν δύο αντίπαλες τριήρεις, οι Αθηναίοι έριξαν τα πληρώματά τους στη θάλασσα για να πνιγούν, ενώ σχεδίαζαν σε περίπτωση που κερδίσουν στην αναμέτρησή τους με τον Λύσανδρο να κόψουν το δεξί χέρι όλων των αιχμαλώτων. Γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό, ότι ο φόβος των Αθηναίων είναι δικαιολογημένος, αφού θεωρούν ότι είναι πολύ πιθανόν να υποστούν ανάλογα αντίποινα για τις ειδεχθείς τους πράξεις εναντίον συμμαχικών πόλεων και πολεμικών αντιπάλων. (ενδεικτική απάντηση ΙΕΠ)

5. διάλογος, μακρόχρονος, αστυφύλακας, δημοκρατία, λιμεναρχείο.

6.

ἀποπλεύσας: ἀποπλεῖς

ἐλέγετο: εἶπω

ἐκοιμήθη: ἐκοιμήθησαν

πέισεσθαι: πέπεισται

ὄντας: εἶναι

τὰς ναῦς: ναυσί(ν)

τειχῶν: τείχους

τούς λιμένας: λιμένι

πολιορκίαν: πολιορκίαι

ἦ: ἄς

7.

α. ἀρμοστήν: εἶναι κατηγορούμενο στο Σθενέλαον

τῶν Ἑλλήνων: εἶναι γενική διαρετική στο ἄλλους πολλούς

ἐκκλησίαν: εἶναι αντικείμενο στο ἐποίησαν

ἀποχῶσαι: εἶναι τελικό απαρέμφατο υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα ἔδοξε

φυλακὰς: εἶναι αντικείμενο στο απαρέμφατο ἐφιστάναι

β. Δευτερεύουσα ονοματική αναφορική πρόταση που λειτουργεί ως αντικείμενο του απαρεμφάτου πέισεσθαι.

8. 1-α (σ.29), 2-β (σ.29), 3-α (σ.30), 4-β (σ.30), 5-α (σ.33)

ΑΡΕΙΤΟΛΜΟ

Δάφνη - Αγ. Δημήτριος